

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2891
Toplantı Tarihi/Sayısı : 30.7.2024/49
Karar Numarası : 2024/711
Başvuran : M. Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; ailesinin uzaklık nedeniyle kendisini bulunduğu ceza infaz kurumuna ziyarete gelemediği, nakil talepli dilekçelerinin kabul edilmediği, ceza infaz kurumunun şartlarının psikolojisini kötü yönde etkilediği, günde yalnızca 1 saat havalandırma alanına çıkartıldığı, sportif faaliyetlerden yeterince yararlandırılmadığı iddialarına ve nakil talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Diyarbakır'da tutulduğu ceza infaz kurumundan deprem nedeniyle Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini, ailesinin Diyarbakır'da yaşadığını ve uzaklık nedeniyle kendisini ziyarete gelemediğini,

b. Diyarbakır'da halihazırda depremden zarar görmemiş 6 adet ceza infaz kurumu bulunduğunu, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne pek çok kez söz konusu ceza infaz kurumlarına nakledilme talepli dilekçe yazdığını ancak kapasite doluluğu nedeniyle taleplerinin reddedildiğini,

c. Psikolojik rahatsızlıkları nedeniyle Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi ile Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesinde yatarak tedavi gördüğünü, Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu şartlarının kendisine ağır geldiğini ve psikolojik durumunu kötü etkilediğini,

ç. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası hükümlüsü olmamasına rağmen günde yalnızca 1 saat havalandırma hakkından yararlanabildiğini, yeterince yürüyüş yapamadığını ve spor faaliyetlerinden yararlanmadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 3/3/2023 tarihli yazısı gereğince 5/3/2023 tarihinde Diyarbakır D Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği, başvuranın önceden bulunduğu Diyarbakır D Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun ise kapatıldığı,

b. Başvuranın Kuruma kabulünün yapıldığı tarihten itibaren müteaddit sefer Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne nakil talepli dilekçe yazdığı ancak taleplerinin kapasite doluluğu nedeniyle

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

reddedildiği,

c. Başvuranla yapılan ilk görüşmeden itibaren Kurum Psikososyal Servisi tarafından takibe alındığı, başvuranın Kuruma kabulünü takip eden İntihar Risk Vaka Toplantısında gündeme alınarak intihar risk grubuna dâhil edildiği, başvuru tarihine kadar Kurum Psikososyal Servisi tarafından başvuranla 20 adet bireysel görüşme gerçekleştirildiği,

ç. 20/12/2023 tarihinde toplanan İntihar Risk Yönetimi Kurulu tarafından başvuranın genel ruhsal durumunun iyi olduğu değerlendirilmesiyle intihar risk grubundan çıkarıldığı,

d. Muayene olmak isteyen mahpusların öncelikle Kurum Revir Biriminde görevli uzman aile hekimi tarafından muayene edildiği, gerekli görülmesi halinde ivedilikle hastaneye sevk işlemlerinin gerçekleştirildiği, mahpusların sağlığa erişim haklarının korunması kapsamında görevli personel tarafından azami çabanın gösterildiği,

e. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Beden Eğitimi*" başlıklı 87'nci maddesi ve Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 22/1/2007 tarihli ve 45/1 No.lu Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu Genelgesi'nin "*Ortak Etkinlikler*" başlıklı Üçüncü Bölümü gereğince Kurumdaki mahpusların mevzuat dahilinde havalandırma alanından ve spor faaliyetlerinden yararlandırıldığı,

f. 5275 sayılı Kanun'un "*Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumları*" 9'uncu maddesinin beşinci fıkrası uyarınca başvuranın cezasının üçte birini yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda infaz etmesi gerektiği, Kurum tarafından yerine getirilen iş ve işlemlerin mevzuat hükümleri kapsamında yapıldığı ileri sürülmüştür.

4. Muhatap Kurumun yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Havalandırma alanına günde yalnızca 1 saat çıkartıldığını ve haftada 1 saat sportif faaliyetlerden yararlandığını,

b. Ailesiyle görüşemediği için psikolojisinin kötü yönde etkilendiğini ve asıl talebinin Diyarbakır'da bulunan herhangi bir ceza infaz kurumuna nakledilmek olduğunu ileri sürmekte ve başvuru dilekçesindeki iddialarını tekrar etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin Dokunulmazlığı, Maddi ve Manevi Varlığı*" başlıklı 17'nci maddesi; "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.*" hükmünü haizdir.

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun Görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

7. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön İncelemenin Yapılması*" başlıklı 48'inci maddesine göre: "*(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği,*

(...) yönlerinden incelenir."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar Türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli Kabul Edilmezlik Kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. "

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları ve talepleri ile muhatap Kurumun yanıtları, konuya ilişkin mevzuat hükümleriyle birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

13. 5275 sayılı Kanun'un "Nakiller" başlıklı 53'üncü maddesinin birinci fıkrası "Hükümlüler, kendi istekleri veya toplu sevk, disiplin, asayiş ve güvenlik, hastalık, eğitim, öğretim, suç ve yargılama yeri nedenleriyle başka bir kuruma nakledilebilirler." ile "Kendi istekleri ile nakil" başlıklı 54'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (e) bendi "Hükümlülerin kendi istekleri ile buldukları kurumdan başka kurumlara nakledilebilmeleri için; (...) e) İstekte bulunulan kurumda yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması ve tutukevi olmaması, (...) gerekir." hükümlerini haizdir.

14. Başvuran halihazırda Diyarbakır'da ikamet eden ailesinin uzaklık sebebiyle kendisini ziyarete gelemediğini, bu nedenle psikolojisinin kötü yönde etkilendiğini, pek çok sefer Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne nakil talepli dilekçe yazdığını ancak kapasite doluluğu nedeniyle taleplerinin reddedildiğini iddia etmiş, Diyarbakır'da bulunan herhangi bir ceza infaz kurumuna nakledilme talebinde bulunmuştur.

15. 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü" başlıklı 43'üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi "Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır: (...)h) Hükümlü ve tutukluların sevk ve nakil işlerini yürütmek, (...)" düzenlenmesini öngörmektedir. Buna göre mahpusların nakil talepleri Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne değerlendirilmektedir. Muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı ve

ekleri birlikte değerlendirildiğinde ise; başvuranın muhatap Kuruma kabulünden itibaren yazdığı nakil talepli dilekçelerin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından işleme alındığı ancak kapasite doluluğu nedeniyle reddedildiği anlaşılmıştır.

16. Bu doğrultuda Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün işlemlerinin mezkûr Kanun'un ilgili maddesindeki "*İstekte bulunulan kurumda yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması*" şartı kapsamında gerçekleştirildiği, başvuru dilekçesindeki somut koşullar çerçevesinde mezkûr iddia ve talebin Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesi ile İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol uyarınca kötü muamele yasağı kapsamında ele alınabilecek nitelikte olmadığı ve ulusal önleme mekanizması çerçevesinde incelenemeyeceği sonucuna varılmıştır.

17. Bu kapsamda başvuranın nakil talebine ilişkin olarak 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci ve 67'nci maddeleri uyarınca Kurumun görev alanına girmemesi ve inceleme şartını taşımaması sebebiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

18. Başvuran psikolojik rahatsızlıkları nedeniyle muhatap Kurumun şartlarının kendisine ağır geldiğini, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası hükümlüsü olmamasına rağmen tutulduğu odanın eklentisinde kendisine ait havalandırma alanı bulunmadığı için günde yalnızca 1 saat havalandırma alanına çıkartıldığını ve haftada yalnızca 1 saat sportif faaliyetlere çıkma hakkından yararlandırıldığını iddia etmiştir.

19. Başvuru dilekçesi ve eklerinden başvuranın disosyal kişilik bozukluğu tanısı ile 4/7/2019-17/7/2019 tarihleri arasında Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesinde, 6/1/2023-26/1/2023 tarihleri arasında ise Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesinde tedavi gördüğü, Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi tarafından düzenlenen ... sayılı *epikriz* (çıkış özeti) raporuna göre başvuranın "(...) *taburculuk istediğine dair dilekçesi alınan, aktif psikiyatrik bir şikayeti olmayan, suicidal, homicidal düşüncesi olmayan hastanın taburculuğu planlandı.*" kararıyla taburcu edildiği anlaşılmıştır.

20. Keza muhatap Kurum Psikososyal Servisi tarafından tutulan 11/1/2024 tarihli tutanakta; ilk görüşmenin yapılmasından itibaren başvuranın takibe alındığı, muhatap Kuruma kabulünü izleyen İntihar Risk Vaka Toplantısında gündeme alınarak intihar risk grubuna dâhil edildiği, başvuranla başvuru tarihine kadar 20 adet bireysel görüşme gerçekleştirildiği, yapılan son bireysel görüşmelerde ruhsal durumunun süreç içerisinde daha iyiye gittiği ve intihar risk durumunun düşük olduğunun değerlendirildiği, pek çok kez psikiyatrik nedenlerle hastaneye sevki sağlanarak ilaç kullanıldığı, 20/12/2023 tarihinde toplanan İntihar Risk Yönetimi Kurulu tarafından başvuranın genel ruhsal durumunun iyi olduğu değerlendirilmesiyle intihar risk grubundan çıkarılması yönünde oybirliği ile karar alındığı belirtilmiştir. Bu doğrultuda muhatap Kurumun; başvuranın psikolojik rahatsızlıklarına yönelik gerekli işlemleri yaptığı, başvuranı takibe alarak gözlem altında tuttuğu, gerektiği hallerde hastaneye sevkini gerçekleştirerek tedavi görmesini sağladığı değerlendirilmiş, dolayısıyla başvuranın psikolojik rahatsızlıklarına yönelik gerçekleştirilen işlemler kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

21. 5275 sayılı Kanun'un "*Beden Eğitimi*" başlıklı 87'nci maddesi "(1) *Hükümlünün toplumsal, ruhsal ve bedensel gelişmelerini sağlamak amacıyla fizik ve ruhsal sağlık durumlarının elverdiği ölçüde spor, beden eğitimi ve eğlendirici etkinliklere katılmasına müsaade olunur ve olanaklar ölçüsünde yer ve araç sağlanır. (2) Açık havada çalışmayan veya kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüye, hava koşulları elverdiği ölçüde, günde en az bir saat açık havada gezinmek olanağı verilir. Bu süre içerisinde bireysel spor da yapılabilir. Kurum dışındaki etkinliklere açık ceza infaz kurumları ile çocuk*

eğitimevlerinde bulunan hükümlüler katılabilirler.” ile 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “Beden Eğitimi ve Etkinliklere Katılma” başlıklı 92’nci maddesinin ikinci fıkrası “Açık havada çalışmayan veya kapalı kurumlarda bulunan hükümlüye, hava koşulları elverdiği ölçüde, günde en az bir saat açık havada gezinmek olanağı verilir. Bu süre içerisinde bireysel spor da yapılabilir. Kurum dışındaki bu tür etkinliklere açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler katılabilir.” düzenlemesini haizdir. Ayrıca Genel Müdürlüğün 45/1 No.lu Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu Genelgesi’nin “Ortak Etkinlikler” başlıklı Üçüncü Bölümünde ise "(1) Hükümlü ve tutuklular işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırlar (...) Programların süresi ve katılacak hükümlü tutuklu sayısı her programın özelliği, güvenlik koşulları ve kurumun olanakları dikkate alınarak idare ve gözlem kurulunca belirlenir." düzenlemesi öngörülmüştür.

22. Muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı ve ekleri birlikte değerlendirildiğinde; başvuru dilekçesinde de ikrar edildiği üzere başvuranın her gün 1 saat havalandırma alanına çıkartıldığı ve haftada 1 saat sportif faaliyetlerden yararlandırıldığı, keza muhatap Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından alınan “Serbest Spor Etkinliklerine Katılım Kararı” çerçevesinde pek çok defa sportif faaliyetlere katılım sağladığı anlaşılmıştır. Bu doğrultuda anılan mevzuatta havalandırma hakkı için asgari sürenin günlük 1 saat olarak düzenlendiği ve mahpusların sportif faaliyetlere katılımına ilişkin olarak ise “güvenlik koşulları ve kurumun olanakları” kriterinin öngörüldüğü göz önüne alındığında, muhatap Kurumun iş ve işlemlerini anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirdiği, mezkûr iddia kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

30/7/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye